

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені Івана Боберського

Кафедра педагогіки та психології

Криштанович С. В.

Лекція 6
МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ
з навчальної дисципліни
„МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ”
для студентів спеціальності 241 „Готельно-ресторанна справа”,
рівень освіти – магістр

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
на засіданні кафедри педагогіки та психології
“31” серпня 2021 року № 1
Зав.каф _____ В. Ф. Соловійов

© Криштанович С. В.

Тема 6. Методи та технології навчання у вищій школі

План

1. Методи навчання: сутність та види.

2. Технології навчання за видами занять.

2.1. Традиційні технології навчання (лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, індивідуальне заняття).

2.2. Інноваційні технології навчання: інтерактивне навчання (проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, рольові ігри, ділові ігри);

2.3. Дистанційне навчання.

1. Методи навчання: сутність та види

Метод навчання – спосіб подання (представлення) інформації студентові в ході його пізнавальної діяльності, реалізований через дії, які зв'язують педагога й студента.

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний.

- Назва походить від двох слів: інформація й рецепція (сприйняття).
- Студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник в «готовому» виді.
- Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.
- Даний метод знаходить широке застосування у вузі для передачі великого масиву інформації.
- Інформаційно-рецептивний метод сам по собі не формує в студента умінь і навичок використання отриманих знань і не гарантує їх свідомого й міцного запам'ятовування.

2. Репродуктивний метод (репродукція - відтворення).

- Застосування вивченого на основі зразка або правила.
- Діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто виконується за інструкціями, приписами, правилами в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях.

- Організовується діяльність студентів за кількаразовим відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні вправи, лабораторні, практичні роботи, програмований контроль, різні форми самоконтролю.

- Застосовується у взаємозв'язку з інформаційно-рецептивним методом (який передує репродуктивному). Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмінь в студентів, формують основні розумові здібності (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікація).

- Не гарантує розвитку творчих здібностей студентів.

3. Метод проблемного викладу.

- Педагог до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів.

- Показує спосіб рішення поставленого завдання.

- Спосіб досягнення мети - розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів.

- Студенти стають свідками й співучасниками наукового пошуку.

- Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки педагога.

- Підхід широко використовується в практиці ЗВО.

4. Частково-пошуковий, або евристичний метод.

- Полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань.

- Пошук рішення відбувається під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок.

- Процес мислення здобуває продуктивний характер.

- Процес мислення поетапно направляється й контролюється педагогом або самими студентами на основі роботи над програмами (у тому числі й комп'ютерними) і навчальними посібниками.

- Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах.

5. Дослідницький метод.

- Проводиться аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студентів.
- Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри й виконують інші дії пошукового характеру.
- Завдання, які виконуються з використанням дослідницького методу, повинні містити в собі всі елементи самостійного дослідницького процесу (постановку завдання, обґрунтування, припущення, пошук відповідних джерел необхідної інформації, процес рішення завдання).
- У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності.
- Навчальна робота безпосередньо переростає в наукове дослідження.

Ще одна класифікація методів побудована на основі виділення джерел передачі змісту:

- *Словесні*: джерелом знання є усне або друковане слово (розповідь, бесіда, інструктаж і ін.)
- *Практичні методи*: студенти одержують знання й уміння, виконуючи практичні дії (вправа, тренування, самоуправління).
- *Наочні методи*: джерелом знань є спостережувані предмети, явища, наочні приклади (ілюстрування, показ).

Дискусійні методи. Елементи дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі) можуть бути використані майже в будь-яких організаційних формах навчання, включаючи лекції.

- У лекціях-дискусіях звичайно виступають два викладачі, що захищають принципово різні точки зору на проблему, або один викладач, що володіє артистичним здібностями перекладення (у цьому випадку іноді використовуються маски, прийоми зміни голосу).

- Предметом дискусії можуть бути не тільки змістовні проблеми, але й моральні, а також міжособистісні відносини самих учасників групи. Результати таких дискусій (особливо коли створюються конкретні ситуації морального

вибору) набагато сильніше модифікують поведження людини, чим просте засвоєння деяких моральних норм на рівні знання.

– Дискусійні методи виступають як засіб не тільки навчання, але й виховання.

2. Технології навчання за видами занять

Технологія навчання – це шлях освоєння конкретного навчального матеріалу в межах предмета, теми, питання. У сучасній педагогіці використовуються як традиційні, так і нові технології навчання.

2.1. Традиційні технології навчання (лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, індивідуальне заняття).

Виділяють традиційні методи: лекція, семінар, консультації, співбесіду, дискусія, круглий стіл, майстер-клас тощо.

Лекція – основний вид навчальних занять призначених для засвоєння теоретичного матеріалу та вводять студентів в певну систему наукових знань і в методологію науки, являються своєрідною школою наукового мислення.

Лекції проводяться лекторами – професорами і доцентами, а також провідними науковими працівниками та спеціалістами, запрошеними для читання лекцій.

Лекції проводяться у відповідно обладнаних приміщеннях – аудиторіях для однієї або більше академічних груп студентів.

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, при якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторне заняття проводиться у спеціально обладнаних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу. В окремих випадках лабораторні заняття проводяться в умовах реального

професійного середовища філій кафедр, розташованих на базі підприємств та установ міста.

Лабораторні заняття проводяться зі студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи.

Лабораторне заняття включає:

– проведення поточного контролю з підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи;

– виконання завдань теми заняття;

– оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи;

– захист звіту перед викладачами.

Підсумкова оцінка виставляється в журналі обліку виконання лабораторних робіт.

Підсумкові оцінки, отримані студентами за виконання лабораторних робіт, враховуються при виставленні семестрової підсумкової оцінки даної навчальної дисципліни.

Практичні заняття – форма навчального заняття при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою.

Практичне заняття включає:

– проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів;

– постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів;

– розв'язування завдань з їх обговореннями;

– розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Оцінки отримані студентом за окремі практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Семінарське заняття – форма навчального заняття при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює:

- підготовлені студентами реферати;
- активність у дискусії;
- уміння формулювати і відстоювати свою позицію.

Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться в відповідний розділ журналу обліку роботи академічної групи.

Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Консультація – форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Консультація може бути індивідуальною або проводиться для групи студентів, залежно від того, чи викладач консультиє студентів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Індивідуальні завдання (ІЗ) з окремих навчальних дисциплін визначаються у наступних формах:

- реферат (Рс) – з навчальних дисциплін гуманітарної і соціально-економічної підготовки, а також письмові доповіді з навчальних дисциплін які мають загальний обсяг годин до 108 годин (до 3 кредитів ЄКТС далі – кредити)

- розрахункові (Р) розрахунково-графічні (РГ) завдання – з навчальних дисциплін природничо-наукової (фундаментальної підготовки) та професійно-орієнтованих дисциплін, які мають базовий обсяг від 108 годин (3 кредити) до 144 годин (4 кредити) включно, або 2 розрахункові завдання для дисциплін загальним обсягом 216 годин (6 кредитів)

- курсові проекти (КП), курсові роботи (КР) з професійно-орієнтованих навчальних дисциплін з загальним обсягом 144-180 годин (4-5 кредитів) та фахових які мають загальний обсяг 216-251 години (6-7 кредитів).

Виходячи з бюджету часу на навчального навантаження студента, передбаченого на виконання індивідуальних завдань, їх кількості в одному семестрі обмежена таким чином:

- КП (КР) не більше 1, причому в першому, восьмому, одинадцятому (навчальний план підготовки бакалаврів), дванадцятому (навчальний план підготовки магістра) не планується;

- Р не більш 5 на семестр та не більше ніж 2 на одну навчальну дисципліну;

- РГ не більше 1;

- Рс не більше 3.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час вільний від обов'язковим навчальних занять.

Самостійна робота студента важлива частина навчального процесу в університеті. Якість самостійної роботи в значній мірі обумовлює загальну якість в навчанні.

Включення самостійної роботи до змісту навчального плану, визначення її бюджету за видами самостійної роботи, пошуки шляхів її раціонального використання – одно з важливіших умов організації та планування навчального процесу.

Самостійна робота студента розподіляється:

- робота по забезпеченню аудиторних занять – вивчення обов'язкової та додаткової літератури, матеріалів лекцій, електронних матеріалів за темами лекцій та семінарів, рішення заданих завдань та вправ, підготовка доповідей за темами семінарів, підготовка до контрольних робіт, колоквиумів та інших форм поточного контролю.

- виконання індивідуальних завдань;

- науково-дослідна робота;

– забезпечення семестрового контролю з навчальних дисциплін (підготовка до здачі модулів, диференційованих заліків та екзаменів).

Всі форми самостійної роботи направлені на поглиблення і закріплення знань студента, розвиток практичних та аналітичних навичок з проблем навчальної дисципліни під час її освоєння, виконання індивідуальних завдань та науково-дослідної роботи.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій, практикум.

Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений навчальною програмою для засвоєння студентами в процесі самостійної роботи, виносяться на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовується при проведенні навчальних занять.

2.2. Інноваційні технології навчання: інтерактивне навчання (проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, рольові ігри, ділові ігри).

Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії усіх студентів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці), де студент і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання. Педагог виступає в ролі організатора процесу навчання, лідера групи. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем. Воно ефективно сприяє формуванню цінностей, навичок і вмінь, створенню атмосфери співпраці, взаємодії, дає змогу викладачу стати справжнім лідером студентського колективу.

Отже, **інтерактивні технології** – це організація засвоєння знань і формування певних вмінь та навиків через сукупність особливим способом організованих навчально-пізнавальних дій, що полягають у активній взаємодії

студентів між собою та побудові міжособистісного спілкування з метою досягнення запланованого результату.

Проблемна лекція – це апробація багатоваріантних підходів до вирішення представленої проблеми. Вона активізує особистий пошук студентів, творчу та дослідницьку діяльність. На перших етапах у групах із високим рівнем пізнавальної діяльності викладач може побудувати лекцію так, що сам формує проблему і на очах у групи демонструє можливі шляхи її вирішення. Надалі можна переходити до частково-пошукових методів, а саме: лектор створює проблемну ситуацію і спонукає студентів до пошуку рішення. Саме так організовується такий вид проблемної лекції, як *лекція-брейнстормінг* («мозкова атака»).

Використовуючи те, що на лекціях, як правило, є декілька груп, створюються команди, які за певний час повинні надати свій варіант вирішення проблеми. Викладач стежить не тільки за правильністю відповіді, а й за аргументацією, а в разі необхідності – сам дає розгорнутий коментар, який фіксується у робочих зошитах слухачів. Піком проблемного навчання стає використання евристичних методів, тобто викладач, готуючись до лекції, підбирає й компонує навчальний матеріал так, щоби студенти самостійно виокремили з нього проблему і на семінарському занятті продемонстрували власні варіанти її вирішення.

Метод „Мікрофон” надає можливість кожному і кожній сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію.

Правила проведення такі:

- говорити має тільки той чи та, у кого „символічний” мікрофон;
- відповіді не коментуються і не оцінюються;
- коли хтось висловлюється, інші не можуть говорити або викрикувати з місця.

Правила роботи в малих групах.

Робота в малих групах дозволяє набути навичок, які необхідні людині для спілкування та співпраці (співробітництва).

Після того, як викладач об'єднав вас у малі групи і ви отримали завдання, ваша група на короткий час (3-5 хв.) повинна виконати це завдання та оголосити результати роботи своєї групи.

Пропонуємо правила роботи в малих групах, які допоможуть вам організувати свою роботу:

1. Швидко розподіліть ролі в групі:

Спікер (керівник групи):

- зачитує завдання групи;
- організовує порядок виконання;
- пропонує учасникам групи висловитись по черзі;
- заохочує групу до роботи;
- підводить підсумки роботи;
- за згодою всієї групи визначає доповідача. *Секретар*:
- веде коротко розбірливо записи результатів роботи своєї групи;
- як член групи має бути готовим висловити думку групи при підведенні підсумків або допомогти доповідачеві.

Спостерігач (тайм-кіпер):

- слідкує за часом;
- заохочує групу до роботи.

Доповідач:

- чітко висловлює думку групи;
- доповідає про результати роботи групи.

2. Починайте висловлюватися спочатку за бажанням, а потім по черзі.

3. Дотримуйтесь одного з правил активного слухання, головне не перебивайте один одного.

4. Обговорюйте ідеї, а не особи студентів, що висловили цю ідею.

5. Утримуйтесь від оцінок та образ учасників групи.

6. Намагайтеся в групі дійти спільної думки, хоча в деяких випадках у групі може бути особлива думка і вона має право на існування.

«Мозковий штурм» – це ефективний метод колективного обговорення, пошук рішень, що спонукає учасників проявляти свою уяву та творчість, який

досягається шляхом вільного вираження думок усіх учасників та учасниць і допомагає знаходити кілька рішень по конкретній темі.

Викладач на занятті називає тему дискусії та запрошує вас взяти участь у її обговоренні шляхом штурму, який організовується за такими етапами:

1. Всі учасники «штурму» пропонують ідеї щодо розв'язання висунутої проблеми (ідеї можуть бути будь-якими, навіть фантастичними).

2. Один із учасників записує на дошці всі ідеї, що пропонуються.

3. Коли група вважає кількість поданих ідей достатньою, їх подання припиняється.

4. Після того як майже всі ідеї зібрані, вони групуються, аналізуються, розвиваються групою.

Метод «Займи позицію» допомагає поводити дискусію по спірній, суперечливій темі. Надає можливість висловитися кожному і кожній, продемонструвати різні думки по темі, обґрунтувати свою позицію або перейти на іншу позицію в будь-який час, якщо вас переконали, та назвати більш переконливі аргументи.

Порядок проведення:

– викладач називає тему та пропонує вам висловити свою думку по досліджуваній темі;

– вам потрібно стати біля того плакату, який збігається з вашою точкою зору;

– підготуйтеся до обґрунтування своєї позиції, чому саме її ви обрали;

– якщо після обговорення дискусійного питання ви змінили точку зору, можете перейти до іншого плакату і пояснити причину свого переходу, а також назвати найбільш переконливу ідею або аргумент протилежної сторони.

Робота в парах є різновидом роботи в малих групах. Ця форма роботи дозволить вам набути навичок співробітництва, оволодіти уміннями висловлюватись та активно слухати.

Організуйте свою роботу так:

1. Прочитайте надане завдання та інформацію до його виконання

2. Визначте, хто буде говорити першим.

3. Висловіть свої думки, погляди на проблему по черзі
4. Дійдіть спільної думки.
5. Визначте, хто буде очолювати результати роботи групи та підготуйтеся до нього.

Для ефективного спілкування в парах вам необхідно враховувати кілька моментів:

1. Зверніть увагу на:
 - мову тіла: сідайте обличчям до того чи тієї, з ким говорите, нахилийтеся вперед, встановіть контакт очима;
 - допомагайте партнерові чи партнерці говорити, використовуючи звуки та жести заохочення: кивок головою, доброзичливу посмішку, слова „так-так”;
 - якщо необхідно, ставте уточнюючі запитання (запитання, які допомагають прояснити ситуацію, уточнити дещо з того, що вже відомо. Наприклад, «Ти..?», «Чи правильно я зрозуміла, маєш на увазі, що що...?»);
 - під час висловлювання говоріть чітко, по суті справи, наводячи приклади і пояснюючи свої думки.
2. Запам'ятайте, чого не слід робити під час активного слухання:
 - давати поради;
 - змінювати тему розмови;
 - давати оцінки особі, яка говорить;
 - перебивати;
 - розповідати про власний досвід.

Метод «Акваріум» є ефективним методом розвитку вмінь ведення дискусії.

Після того як викладач розподілив вас на дві-чотири групи і запропонував вам завдання для виконання та необхідну інформацію, одна з груп сідає в центр аудиторії (або на початку середнього ряду в аудиторії, де стоять столи), утворивши внутрішнє коло.

Учасники та учасниці цієї групи починають обговорювати запропоновану викладачем проблему. Всі інші учасники мовчки спостерігають за обговоренням. Групі, що працює, для виконання завдання необхідно:

- Прочитати вголос ситуацію.
- Обговорити її в групі, використовуючи метод дискусії.
- Дійти спільного рішення.

На цю роботу групі дається 3 – 5 хв. Усі інші учасники мають тільки слухати, не втручаючись у хід обговорення, спостерігають, чи відбувається дискусія за визначеними правилами дискусії. Після закінчення часу група займає свої місця, а викладач ставить до учасників запитання:

- Чи погоджуєтесь ви з думкою групи?
- Чи була ця думка достатньо аргументована, доведена?
- Який з аргументів ви вважаєте найбільш переконливим?

Після цього місце в «Акваріумі» займає інша група і обговорює наступну ситуацію (проблему).

Всі групи по черзі мають побувати в «Акваріумі», і результати роботи кожної з них мають бути обговорені у аудиторії.

Серед *імітаційних неігрових методів* слід назвати імітаційні вправи, розбір конфліктів, розбір ділової документації, вирішення ситуаційних завдань і кейс-стаді.

Метод кейсів (англ. *Case method case-study* - кейс-метод, кейс-стаді, метод конкретних ситуацій, метод ситуаційного аналізу) - техніка навчання, що використовує опис реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. Ті, що навчаються повинні проаналізувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі рішення і вибрати найкраще з них. Кейси базуються на реальному фактичному матеріалі або ж наближені до реальної ситуації.

Рольова гра (англ. *Role-playing game*, RPG) - гра навчального або розважального призначення, вид драматичної дії, учасники якого діють в рамках обраних ними ролей, керуючись характером своєї ролі і внутрішньою логікою середовища дії; разом створюють або слідуєть вже створеному сюжету. Дії учасників гри вважаються успішними чи ні відповідно до прийнятих правил. Гравці можуть вільно імпровізувати в рамках обраних правил, визначаючи напрям і результат гри. Рольова гра - це спосіб розширення

досвіду учасників шляхом пред'явлення їм несподіваній ситуації, в якій пропонується прийняти позицію (роль) кого-небудь.

Ділова гра - метод імітації прийняття рішень керівних працівників або спеціалістів в різних виробничих ситуаціях, здійснюваний за заданими правилами групою людей або людиною з ПК в діалоговому режимі, при наявності конфліктних ситуацій або інформаційної невизначеності.

Імітаційні ігри - це різновид ділових ігор, в яких поведінка учасників визначається моделлю середовища господарювання, представленої у вигляді ігрової імітації.

Організаційно-діяльні ігри, кажучи коротко, являють собою ігровий метод аналізу і вирішення складних проблем, які не мають однозначного рішення. Ігри можуть бути спрямовані на розвиток індивідуальності, організації, регіону або проблем суспільства в цілому.

Тренінг в цьому ряду стоїть як особливий вид інтерактивних форм навчання, який може включати всі інші форми. **Тренінг** (англ. *Training* від *train* - навчати, виховувати) - метод активного навчання, спрямований на розвиток знань, умінь і навичок і соціальних установок. Тренінг досить часто використовується, якщо бажаний результат це не тільки отримання повий інформації, але і застосування отриманих знань на практиці.

2.3. Дистанційне навчання

Одним з видів інновацій в організації професійної освіти є введення дистанційного навчання, яке за своєю суттю є особистісно-орієнтованою формою навчання. *Дистанційне навчання* – це сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами.

Дистанційне навчання є орієнтованим на впровадження в навчальний процес принципово нових моделей навчання, що передбачають проведення конференцій, самостійну роботу студентів з інформаційними полями з різних банків знань, проектні роботи, тренінги й інші види діяльності з комп'ютерними

технологіями. Джерелом інформації в цих моделях є бази даних у віртуальному навчальному середовищі, координатором навчального процесу – викладач, а інтерпретатором знань – студент. Таким чином, діяльність студента змінюється у напрямі від одержання знань до їх пошуку.

Засобами, що забезпечують у дистанційному навчанні використання усіх форм взаємодії, є сучасні інформаційні телекомунікаційні технології, які дають студентам змогу самостійно долучатися до найрізноманітніших інформаційних джерел. Найбільш поширеними засобами організації дистанційного навчання на сьогодні є засоби, що базуються на Інтернет-технологіях – електронна пошта, відеоконференції, чати, форуми, веб-сайти, онлайн-бібліотеки, файли розсилок. Усі ці засоби часто комбінуються з традиційними друкованими матеріалами.

Таким чином, головною особливістю дистанційного навчання є самоосвіта як основа дистанційного навчання, що передбачає самомотивацію студента щодо власного навчання, а також високий рівень самоорганізації. Дистанційне навчання є ідеальним рішенням для тих, хто віддає перевагу сучасним інформаційним технологіям у навчанні, цінує свій час та заощаджує кошти.

На сьогодні дистанційне навчання є однією з провідних світових тенденцій в освіті – ця технологія реалізує принцип безперервної освіти і здатна задовольнити постійно зростаючий попит на знання в інформаційному суспільстві.

В Україні дистанційне навчання активно впроваджується з 2002 року. На сьогодні вже у понад 42 вищих навчальних закладах України впроваджено програмну платформу MOODLE (систему управління дистанційним навчанням), яка забезпечує дистанційне навчання. Серед них – ЛДУФК, який впроваджує сучасні технології навчання в освітній процес.

У ЛДУФК розроблено більше 150 дистанційних курсів начальних дисциплін для освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр» та «магістр».

Завдяки впровадженню технологій дистанційного навчання у ЛДУФК:

– створено можливість постійного спілкування студентів і викладачів у віртуальному навчальному середовищі;

- студенти мають змогу цілодобового доступу до наукових та навчальних інформаційних джерел;
- навчальний процес став прозорим, більшість його кроків фіксується у системі управління дистанційним навчанням **MOODLE** ;
- для викладачів створено можливість постійного відстеження навчального процесу та його коригування;
- підвищується самоорганізація студентів;
- студенти, які використовують у навчанні дистанційні курси, є краще мотивованими порівняно зі студентами, які навчаються за традиційними формами.

Таким чином, використання новітніх технологій у навчальному процесі надає змогу підвищити якість навчання за рахунок керованої, системної, регулярної самостійної роботи студентів, а також зручності організації навчального процесу.

Рекомендована література

Основна:

1. Калашнікова Л. М., Жерновникова О. А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навч. посіб. – Харків, 2016. – 260 с.
2. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. /В. В Каплінський. – Вінниця : Ніланд ЛТД, 2015 – 224 с.
3. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін; КПШ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПШ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.

Допоміжна:

1. Волкова Н. П. Педагогіка: посібник/Н. П. Волкова. - К.: Академія, 2012. - 615 с.
2. Гуль Я. Проблеми української вищої освіти у контексті Болонського процесу / Яна Гуль, Світлана Криштанович // Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності : зб. тез доп. між нар. наук.-практ. конф. – Львів : ЛДУФК імені Івана Боберського, 2021. – С. 301–303.
3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / А. І. Кузьмінський. - Київ : Знання, 2011. - 486 с.
4. Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посібник для вищих навч. закладів / уклад. В. І. Лозова [та інші] ; за заг. ред. В. І. Лозової. – Харків, 2011. - 408 с.

5. Паска М. Унікальність підготовки фахівців спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» / Марія Паска, Уляна Гузар // Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності : зб. тез. II Міжнар. наук.-практ. конф. (7–8 жовт. 2021 р.). – Львів : ЛДУФК імені Івана Боберського, 2021. – С. 314–316.

6. Паска М. Особливості підготовки фахівців для сфери обслуговування зі спеціальності „Готельно-ресторанна справа” / М. Паска // Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності : зб. тез міжнар. наук.-практ. конф. – Львів : ЛДУФК імені Івана Боберського, 2020. – С. 391–393.

7. Паска М. Формування професійних компетентностей магістрів спеціальності 241 „Готельно-ресторанна справа” / Марія Паска // Маркетинг XXI століття: виклики змін : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 25-річчю заснування кафедри маркетингу і комерційної діяльності ХДУТ / редкол. О. Черевко. – Харків, 2020. – С. 263–265.